

SU NEDİR?

Su; fiziksel ve kimyasal özellikleriyle, yerine başka bir şeyin konulmadığı, canlıların temel yaşam kaynağıdır.

SUYUN ÖNEMİ NEDİR?

Su, insan yaşamı için oksijenden sonra gelen en önemli öğedir. İnsan yemek yemeden haftalarca canlılığını sürdürebilirken susuz ancak birkaç gün yaşayabilir. Vücuttaki su oranının yeterli düzeyde tutulması yaşamsal önem taşıdığından vücuttan kaybolan miktarlarda su alınması zorunludur.

DÜNYA'DA NE KADAR SU VAR?

Dünyadaki toplam su miktarı 1,4 milyon km³ kadar ve bu suyun %97,5'i okyanuslardaki tuzlu sudur. Kalan %2,5'in de yalnızca %0,5'i kullanılabilir durumdayken, tatlı suyun %90'dan çoğu kutuplarda ve yeraltındadır.

DÜNYA'DA "SUSUZLUK" VAR!

Dünya'da özellikle içilebilir su kaynakları hızla kirleniyor. Düzensiz kentleşme, aşırı nüfus artışı, sera gazlarındaki artış ve aşırı sanayileşme dünyayı giderek daha "susuz" hale getiriyor. Bu kaynağa o kadar bağımlıyız ki sınırlı olduğunu bazen unutabiliyoruz. Nitekim tehlike çanları çalmaya başladı.

ÇÜNKÜ

Dünya nüfusu 4 kat artarken su gereksinimi 9 katına çıkmış, endüstriyel gereksinimler için gerekli su ise geçtiğimiz yüzyılın başına oranla 40 kat artmıştır. Yaşanan, suyun azalması değil, su ihtiyacının artmasıdır.

PEKİ NEDEN YERYÜZÜNDE 1,2 MİLYAR İNSAN TEMİZ SU BULAMIYOR?!

Bu, bir örnekle açıklanabilir. ABD'ye günde 1 milyon şişeden fazla temiz su, ABD-Fiji arası mesafe – uçakla- 20 saat olmasına rağmen Fiji'den taşıyor. Ve Fiji'deki halkın yarısı temiz su bulamıyor!

Suyun dünyada düzenli dağılmadığı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir:

KITALAR	NÜFUS %	SU KAYNAKLARI %
K.Amerika	8	15
G.Amerika	6	26
Avrupa	13	8
Afrika	13	11
Asya	60	36
Avusturya	1	5

Bu veriler gösteriyor ki; suyu temin ederken siyasi iktidarların önceliklerinin, çoğunluğu oluşturan yoksul insanların değil; zenginlerin, tekellerin, kısaca burjuvaların olduğu, öncelikli olarak bu kesimlerin su ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığı görülmektedir.

Türkiye'de de kişi başına düşen su miktarı 1000 m³'ün çok altındadır. Önlemler alınmadığı takdirde Türkiye'nin su gereksinimi giderek fazlalaşacak ve 2025 yılında kişi başına düşen su miktarı kritik sınıır altında olacaktır.

SULAR NEDEN KİRLENİYOR?

Türkiye'de de, Dünya'da da tüketilen suyun yaklaşık %10'u evlerde, %70'i tarımda, %20'si ise sanayide kullanılmaktadır.

İçilebilir suların kirlenmesi her geçen gün artmaktadır. Bu duruma evsel atıkların, sanayi atıklarının, tarımsal kirleticilerin, doğal atıkların temiz sulara karışması neden olmaktadır. Suların kirlenmesinin esas nedeni ise madencilik, metalurji, kimya, dericilik gibi çeşitli endüstri kollarının yarattığı atıkların uygun şekilde atılmaması ve doğrudan çevreye verilmesidir. Bu atıkların 1 litresi ile 8 litre temiz suyun kirlendiği düşünülürse, 1 litre suyun temizlenmesi için harcanmayan para 9 litre suyun temizlenmesine harcanacak paraya mal olmaktadır.

Dolayısıyla esas neden de çözümde sanayide suyun dikkatli kullanımından geçmektedir!

Atıklar, temiz sulara karışmadan gerekli teknolojinin kullanılması ile arıtılmalı, bu amaçla sanayi tarafından yeterli bütçe ayrılmalı ve devlet gerçekçi şekilde firmaları denetlemelidir.

SUYUN TİCARİLEŞTİRİLMESİ VE ÖZELLEŞTİRİLMESİ

Küresel ısınma ve su kaynaklarındaki azalma suyun petrol gibi uluslararası ilişkilerde diplomatik bir konu ve üzerine savaş senaryolarının oluşturulduğu bir kaynak durumuna gelmesine neden olmuştur. Küreselleşmenin suyla ilgili boyutu iki açıyla yürümektedir. Bunlardan birisi su ticareti, suyun borular ve tankerler ile yer değiştirip depolanarak ve şişelenerek satılmasını içerirken, diğeri de özelleştirme; su üzerindeki kamu denetimi ve suyun dağıtımındaki kamu payının özel şirketlere geçmesini ifade etmektedir.

DIYORLAR KI;

İnsanlar; suyun değerini bilmediklerinden dikkatsiz kullanıyorlar. Eğer suyun fiyatı yükselirse herkes suyu daha dikkatli tüketir ve susuzlukla mücadele en etkin şekilde böyle yürütülür! Bu gerekçe ile giderek sınırlı kaynak haline gelen su, bir de özelleştirilerek insanların suyu eşit kullanma hakkı engellenmiştir.

PEKİ SONUÇTA NE OLDU?

Suların özelleştirilmesinden sonra;

- ◇ Bolivya'da suyun yer altı ve yer üstü haklarını bir şirket satın aldıktan sonra su fiyatları %200 artmıştır. Hatta yağmur suyunu toplayan köylülere şirket tarafından dava açılmıştır.
- ◇ Gana ve Ekvator'da insanlar maaşlarının yarısını su faturalarına vermektedir.
- ◇ Hindistan'da aile bütçesinin %25'i su faturasına gitmeye başlamıştır.
- ◇ İngiltere'de 1990larda suyun özelleştirilmesinden sonra su fiyatları %150-450 artarken, şirket karları %692 artmıştır ve ilk yılda 21 bin evin suyu kesilmiştir.
- ◇ Çeşme'de suyun metre-küp bedeli büyük şehirlere göre 4 kat daha fazla hale gelmiştir.
- ◇ Antalya ilinin suyu, Fransız su devi bir firmanın yönetimine geçmiş, su fiyatları özelleştirmeden sonra %130 artmıştır.
- ◇ Şili'de etkin olan bu şirketler, imtiyaz sözleşmelerine aykırı olarak su fiyatlarını resmi rakamlarla %20 oranında artırmışlardır. Ancak 15.000 su faturasını inceledikten sonra gerçek artışın % 100-200 oranında olduğunu açıklamıştır.
- ◇ Fransa'da 5 milyon insan temiz sudan yoksun kalmış, kolera salgınları yaşanmıştır.

2007 verilerine göre; dünyada kullanılan suyun %5'i özelleşmiş bulunmaktadır. Bu şirketlerin yıllık geliri dünya petrol ticaretinin yıllık gelirinin %50'sine ulaşmış durumdadır.

Son söz olarak; Su bir insan hakkıdır; özelleştirilip, satılamaz. Herkese yeterince su sağlanması bir kamu görevidir; bu hiçbir gerekçeyle kişilere veya şirketlere devredilemez. Su kaynaklarının yönetimi katılımcı bir yönetimle yapılmalı; demokratik bir yapıda olmalıdır. Su insanlarla birlikte her tür canlıya aittir. Bütün su kaynakları doğal havzalarında kalmalıdır. Kirlenilen su arıtılmalı, dönüştürülmeli ve doğaya yeniden ancak böyle salınmalıdır. Yeterli temiz su sağlanması bir insan hakkıdır.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

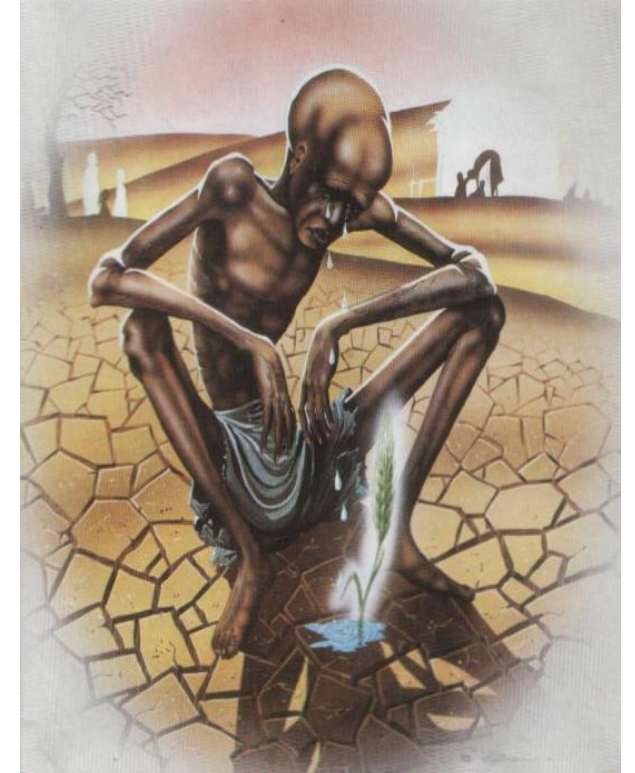
- ◇ Bir evin günlük su tüketimi ortalama 190 litre iken, bir otomobil üretimi için 150 ton su harcanmaktadır!
- ◇ Türkiye'de paketlenmiş su pazarı her yıl %10 büyüyor. 300'e yakın damacana, 100'den fazla pet şişe üreticisi var.
- ◇ Belçika, İspanya, Finlandiya, İsveç, Rusya, Ukrayna gibi ülkelerde su hakkı yasal olarak korunmaktadır.
- ◇ 15.000 yıllık Hasankeyf enerji uğruna sular altında kalacak!
- ◇ Antik dönemin şifa merkezi Alliano üzeri kum ve betonla kapatılarak baraj gölü haline getiriliyor!

TMMOB Gıda Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi
Süvari Cad. Yüceer 1 Apt. No:74 Kat:1 Daire:2
Bornova/İZMİR
Tel: 0232 373 94 36 Faks: 0232 339 31 12
E-Posta: egebolgesube@gidamo.org.tr

22 MART DÜNYA SU GÜNÜ

**SU YAŞAMDIR,
YAŞAMIMIZ SATILIK
DEĞİLDİR!**